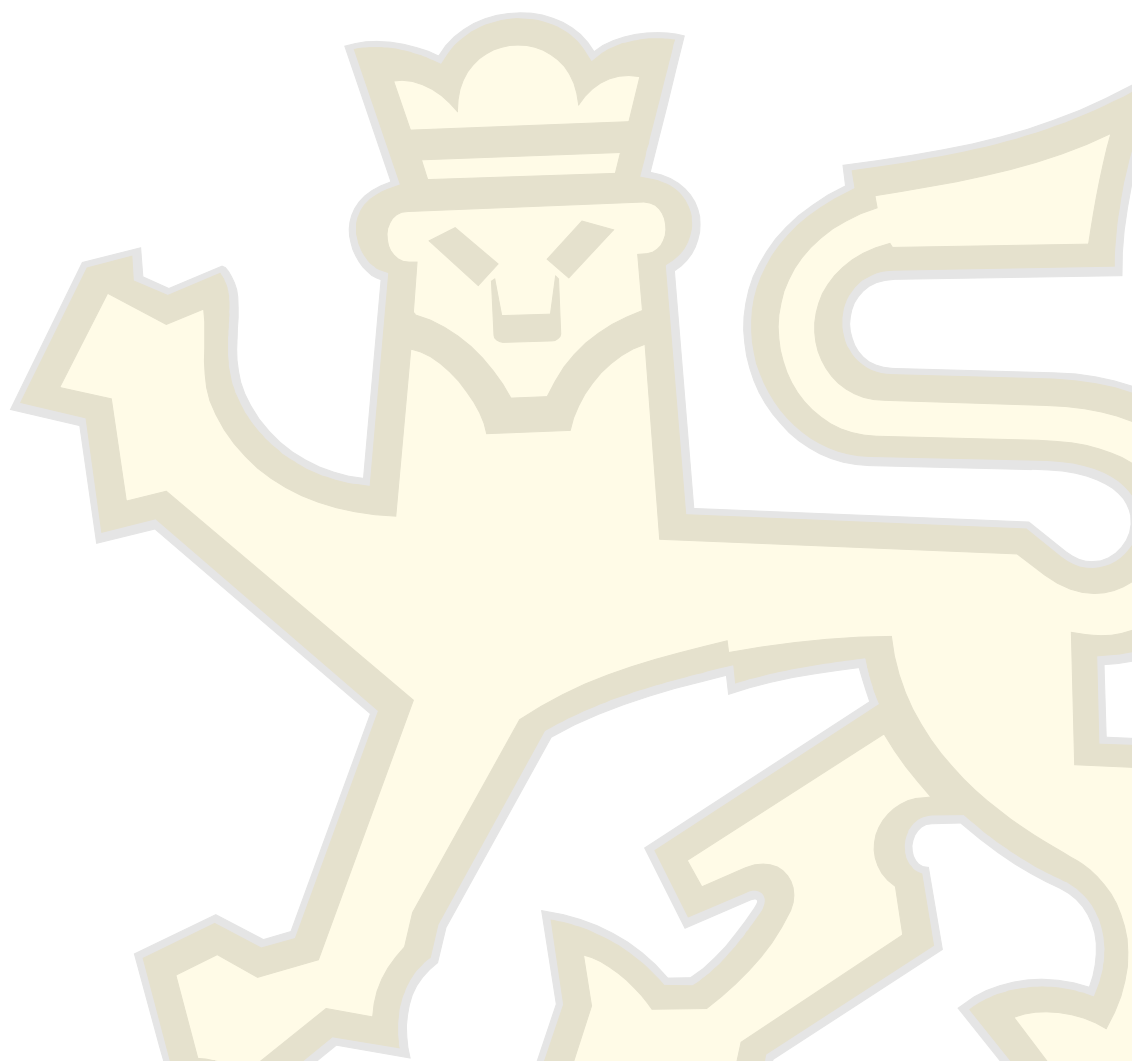

Finansiella riktlinjer

för Uppsala kommunkoncern

Ett normerande dokument som kommunstyrelsen fattade beslut
om 2018-05-28
Reviderat av kommunstyrelsen 2019-05-29

Dokumentnamn	Fastställt av	Gäller från	Sida
Finansiella riktlinjer för Uppsala kommunkoncern	Kommunstyrelsen	2018-05-28	1 (12)
Diarienummer	Berörd verksamhet	Dokumentansvarig	Reviderad
KSN-2019-1249	Uppsala kommunkoncern	Finanschef	2019-05-29

Finansiella riktlinjer för Uppsala kommunkoncern

1 Inledning

För att kunna säkerställa och effektivisera koncernens finansiella verksamhet ska arbetet bedrivas efter genomtänkta strategier och riktlinjer under kontrollerade former. Finanspolicyn med riktlinjer utgör ett övergripande ramverk för finansverksamheten inom Uppsala kommunkoncern.

Med kommunkoncernen avses Uppsala kommun och dess direkt och indirekt majoritetsägda bolag.

Fortsättningsvis benämns hanteringen av kommunkoncernens finansiering för finansverksamheten.

1.1 Syfte

De finansiella riktlinjerna syftar till att reglera hur finansverksamheten ska bedrivas.

Syftet med riktlinjerna är att:

- Definiera mål och beskriva finansverksamheten
- Ange hur ansvaret för finansverksamheten är fördelat
- Identifiera finansiella risker och beskriva hur de ska hanteras
- Beskriva hur rapportering och uppföljning ska utformas.

De finansiella riktlinjerna ska hållas uppdaterade med hänsyn till förhållanden inom kommunkoncernen och med hänsyn taget till förändringar på de finansiella marknaderna. De finansiella riktlinjerna fastställs av kommunstyrelsen. Finanspolicyn fastställs av kommunfullmäktige.

1.2 Övergripande mål för finansverksamheten

Finansverksamheten ska bedrivas på ett professionellt sätt inom ramen för finanspolicyn och de finansiella riktlinjerna.

Målet för finansverksamheten är att:

- Tillgodose kommunkoncernens behov av kapital utifrån fastställd policy och riktlinjer
- Utnyttja stordriftsfördelar genom samordning av kommunkoncernens betalflöden
- Uppnå bästa möjliga finansnetto genom en effektiv skuld- och tillgångsförvaltning utifrån fastställd policy och riktlinjer

Finansverksamheten ska präglas av en helhetssyn som inkluderar all den verksamhet som bedrivs inom kommunen och dess direkt och indirekt majoritetsägda bolag.

Inga finansiella transaktioner får genomföras i ett rent spekulativt syfte, vilket innebär att alla positioner som tas ska motsvaras av ett reall behov.

2 Organisation och ansvarsfördelning

Ansvar för finansverksamheten inom kommunkoncernen fördelas mellan kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, förvaltningen och bolagen enligt nedan.

2.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige ska minst en gång per mandatperiod pröva om finanspolicyn behöver revideras. Därutöver ska kommunfullmäktige besluta om följande bestämmelser/principer som är besläktade med finanspolicyn:

- Fastställa finanspolicy efter förslag från kommunstyrelsen
- Fastställa en årlig ram för kommunkoncernens totala externa upplåning med utgångspunkt i beslutade investeringar samt planerade investeringar i enlighet med budget
- Borgensprinciper
- Placeringsbestämmelser för donationsstiftelser.

2.2 Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen ska:

- Minst en gång per mandatperiod lämna förslag till kommunfullmäktige om vilka revideringar som behöver göras av finanspolicyn
- Fastställa riktlinjer för finansverksamheten
- Löpande följa utvecklingen inom finansverksamheten genom en kvartalsvis finansiell rapportering
- Besluta om tillfälliga avvikelser från finanspolicyn om särskilda skäl föreligger
- Fatta beslut i finansiella ärenden som i jämförelse med den löpande finansverksamheten är nya, eller av ovanlig konstruktion
- Godkänna nya långgivare och nya affärsmotparter
- Fastställa beloppsramar för låneprogram, kontokrediter och lånelöften för Uppsala kommun
- Fastställa kontokrediter, beloppsramar och villkor för utlåning till kommunens bolag inför det kommande budgetåret
- Besluta om firmatecknare och delegationsrätt för den koncerngemensamma finansverksamheten

2.3 Förvaltningens ansvar genom finansfunktionen

Kommunledningskontorets finansfunktion hanterar den koncerngemensamma internbanken där även Uppsalahem ingår. Funktionen arbetar utifrån ett koncernperspektiv och ska i enlighet med delegationsordningen och de av kommunstyrelsen fastställda beloppsramarna och begränsningarna genomföra de transaktioner som krävs för att intentionerna i finanspolicyn ska uppnås.

Finansfunktionens ansvar består av att:

- Löpande föra strategiska diskussioner samt följa utvecklingen inom finansverksamheten
- Ta fram kvartalsvisa finansiella rapporter till kommunstyrelsen

- Bedöma behovet av, och föreslå, uppdatering av finanspolicyn och de finansiella riktlinjerna
- Tillse att internbanken har erforderlig kompetens och tillgänglighet samt funktionella IT-system för att bedriva finansverksamheten
- Företräda kommunkoncernen gentemot banker och andra finansieringsinstitut med rätt att göra avslut i upplåning, placering och förtidslösen av lån och lånelöften.
- Säkerställa att internbankens finansiella verksamhet bedrivs inom finanspolicyn och tillhörande riktlinjer och rapportera eventuella avvikelser till kommunstyrelsen
- Handlägga övergripande Cash Management frågor inom kommunkoncernen
- Vid behov, tillfälligt justera bolagens limiter på koncernkontot
- Säkerställa att avgifter för kommunens lån och borgen till kommunens bolag är marknadsmässiga

2.4 Bolagens ansvar

Bolagens ansvar består av att:

- Finanspolicyn och tillhörande riktlinjer efterföljs
- Utifrån bolagens budget och prognos årligen i samråd med internbanken föreslå ny ram för koncernkontokredit och upplåning.

3 Finansiering

Kommunkoncernens kreditanskaffning sker genom en aktiv upplåning och skuldförvaltning i syfte att minimera kostnaderna utifrån givna riktlinjer, samt att säkerställa att tillräcklig likviditet alltid finns för att bedriva verksamheten och garantera kommunkoncernens betalningsansvar. De instrument som är tillåtna för upplåning framgår i **bilaga 2.2**. Utlåning från kommunen får endast ske till motparter som anges i **bilaga 2.4**.

Vid finansiering av projekt som bedöms vara miljöinriktade ska det övervägas om så kallad grön finansiering är möjligt och lämplig.

3.1 Koncernkonto

Kommunen och de kommunala bolagens likvida medel och betalningsflöden skall samordnas i ett gemensamt koncernkontosystem. Kommunstyrelsen fastställer varje år de limiter och villkor som ska gälla för de kommunala bolagens användande av koncernkontot. Till koncernkontot ska det knytas en kredit vilket samtliga parter som omfattas av koncernkontot kan disponera i enlighet med fastställda limiter.

3.2 Extern upplåning

All finansiering inom kommunkoncernen sköts genom internbanken i kommunens namn. Upplåning får göras i bolagens namn om internbanken anser att kostnaden är likvärdig eller om det finns andra fördelar. Det grundläggande synsättet är att vid varje tillfälle begränsa den externa låneskulden genom att effektivt utnyttja kommunkoncernens samlade likviditet.

3.3 Bolagens finansiering

Kommunstyrelsen beslutar varje år om limiter och villkor (räntepåslag eller borgensavgift) för

utlåning till respektive kommunalt bolag. Villkoren sätts så att de är marknadsmässiga. Bolagens finansiering sker i samråd med internbanken.

4 Placeringar

Överskottslikviditet som uppstår i kommunkoncernen ska i möjligaste mån användas för att begränsa låneskuldens storlek. I de fall kommunkoncernen får ett placeringsbehov, ska placeringen i möjligaste mån matcha kommunkoncernens skuldportfölj eller vid behov öka kommunkoncernens likviditetsreserv. Överskottslikviditet får placeras i bankinlåning, obligationer, statsskuldsväxlar och certifikat. Placeringar ska göras med god spridning mellan motparter. En precisering av tillåtna instrument för placeringar finns i **bilaga 2.1** och godkända motparter för finansiella kontrakt i **bilaga 2.3**.

4.1 Etik

Placeringar är inte tillåtna i värdepapper utgivna av företag vars huvudsakliga verksamhet utgörs av tillverkning, distribution eller marknadsföring av vapen och annat krigsmateriel, tobaksprodukter, pornografi, alkoholhaltiga drycker eller fossila bränslen. En väletablerad definition av fossilfrihet ska tillämpas där placeringar får inte göras i bolag vars omsättning till mer än fem procent avser verksamhet inom kol, olja och naturgas.

För att ytterligare begränsa riskerna ska kommunkoncernen integrera miljöhänsyn, socialt ansvar och god etik vid placeringar. Med miljöhänsyn, god etik och socialt ansvar menas att företag utöver lagstiftning följer internationella normer för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption.

För att säkerställa att dessa krav efterlevs ska samtliga innehav regelbundet kontrolleras med hänsyn till kommunens gällande och tillämpliga styrdokument på hållbarhetsområdet. Vid överträdelser ska innehav avyttras skyndsamt.

Kriterierna för ansvarsfulla investeringar tillämpas oavsett om kapitalförvaltningen sker i egen regi eller via externa förvaltare.

5 Riskhantering

Att bedriva en aktiv finansverksamhet är förknippat med ett visst risktagande. För att hantera de finansiella riskerna får valuta- och räntederivat användas. Till derivatinstrument räknas bland annat swappar och terminer. Derivat får inte användas i spekulativt syfte, det vill säga utan underliggande finansiering eller utan känt framtida lånebehov. Externa derivattransaktioner får endast ske i kommunens namn.¹ Nedan beskrivs de huvudsakliga riskerna som kan uppkomma i kommunkoncernens finansverksamhet.

5.1 Finansieringsrisk

Finansieringsrisk definieras som risken att finansiering inte kan erhållas, eller att den endast kan erhållas till väsentligt högre kostnader, som en följd av förändringar i den finansiella marknaden.

¹ Uppsalahem får göra externa derivattransaktioner i eget namn.

Finansieringsrisken avseende befintliga låns refinansiering begränsas genom en spridning av låneförfallen.

Kommunkoncernens samlade externa skuldportfölj ska i möjligaste mån vara strukturerad på ett sådant sätt att låneförfallen sprids över tiden.

Den genomsnittliga kapitalbindstiden i kommunkoncernens externa skuldportfölj ska vara minst 2 år. Därutöver ska inte mer än 40 procent av skuldportföljen förfalla inom 12 månader.

Bolagen ska i möjligaste mån efterstäva att kapitalförfall sprids över tid och att den genomsnittliga kapitalbindningstiden överstiger 1,5 år

Vid behov har kommunkoncernen och bolagen rätt att tillgodoräkna lånelöften för att uppnå en genomsnittlig kapitalbindningstid om 2 år för kommunkoncernen och 1,5 år för bolagen.

5.2 Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk avses risken att inte ha tillgång till likvida medel för att sköta sina framtida betalningar. En god betalningsberedskap minskar också finansieringsrisken.

Tillgänglig likviditet innefattar:

- Kassa och bank
- Finansiella tillgångar som kan omsättas inom 3 bankdagar
- Outnyttjad del av krediter och lånelöften
- Kontrakterade lån som ännu ej lyfts.

Likviditetsreserven i kommunen, avsedd för hela kommunkoncernen², ska säkerställa upplåning när annan finansiering ej är möjlig.

5.3 Ränterisk

Med ränterisk avses risken att förändringar i marknadsräntan påverkar kommunkoncernens räntenetto negativt. En kort räntebindningstid anses medföra en högre ränterisk. Ränterisken hanteras genom att räntebindning på upplåning sprids på olika löptider, antingen direkt via låneavtal eller genom räntederivat. Bolagen ansvarar för sin egen ränterisk och internbanken är rådgivande till bolagen.

Den genomsnittliga räntebindningstiden för kommunkoncernens externa skuldportfölj ska inte understiga 1,5 år och bör inte överstiga 4 år.

Bolagen ska i möjligaste mån efterstäva en genomsnittlig räntebindningstid mellan 1,5 och 4 år.

5.4 Kredit- och motpartsrisk

Med kreditrisk avses risken för att en låntagare vid utlåning/placering inte kan fullgöra sina förpliktelser.

² Uppsalahem får hålla en likviditetsreserv i eget namn för att refinansiera lån i eget namn.

Med motpartsrisk menas risken för att drabbas av förluster främst på grund av att en motpart i en derivataffär inte kan fullgöra sina förpliktelser.

Riskerna hanteras genom att ställa krav på motparternas kreditvärdighet samt genom att sprida avtalen på flera motparter. Godkända motparter framgår i **bilaga 2.3**.

5.5 Valutarisk

Med valutarisk avses risken för att skulder/tillgångar i utländsk valuta ökar/minskar i värde på grund av en försvagning/förstärkning av den egna valutan i förhållande till utländsk valuta. Valutarisken hanteras genom att finansiella positioner i utländsk valuta ska kurssäkras till SEK.

Finansiella positioner i utländsk valuta ska kurssäkras till SEK om de uppgår till ett motvärde om mer än 200 000 svenska kronor.

5.6 Operativ risk

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av bristfälliga interna processer, mänskliga fel, felaktiga system, brottslig verksamhet eller externa händelser. Riskerna begränsas genom att ha väldokumenterade rutiner och en organisation för finansverksamheten som är personoberoende. Interbanken ska ha en för verksamheten anpassad kompetens och bemanning där dualitetsprincipen tillämpas. Den innebär att affärsavslut och efterbearbetning utförs av olika medarbetare.

6 Derivathantering

Derivatinstrument är finansiella instrument vars värde eller pris baseras på värdet av ett underliggande värdepapper. Räntederivat används för att omvandla rörlig ränta till fast ränta eller fast ränta till rörlig ränta.

Godkända derivatinstrument (**bilaga 2.5**) med godkända motparter (**bilaga 2.3**) får endast användas för att förändra eller eliminera de ränte- och valutarisker som uppstår i kommunen eller bolagen och ska därför alltid vara kopplade till underliggande exponering. Framtida upplåning för planerade investeringar får också säkras.

Endast sådana derivatinstrument eller kombinationer av instrument får användas där finansfunktionen har god insikt om instrumentets funktion, prissättning och risker. Användandet av derivatinstrument förutsätter också administrativa rutiner för att hantera dessa affärer.

7 Rapportering

Kommunstyrelsen arbetsutskott ska månadsvis och kommunstyrelsen kvartalsvis få rapporter om finansverksamheten. Rapporten ska redovisa utvecklig, resultat och riskexponering i relation till regler och limiter som anges i finanspolicyn med tillhörande riktlinjer. Därutöver ska avvikelser rapporteras till kommunstyrelsen.

Rapporteringen ska innehålla följande delar:

- Genomsnittsränta

- Låneskuld
- Andel låneförfall inom 12 månader
- Genomsnittlig kapital- och räntebindningstid
- Vidareutlåning till respektive kommunalt bolag, total upplåning och ränta per bolag
- Placeringar, fördelat på tillåtna instrument
- Aktuella borgensbelopp fördelat på borgenskategori(årsvis)

8 Internkontroll

Finansverksamheten som bedrivs av internbanken behöver organiseras så att en god och tillräcklig internkontroll uppnås. Den interna kontrollen ska säkerställa att den koncerngemensamma finansverksamheten sker inom ramen för fastställd finanspolicy och tillhörande riktlinjer samt förebygga avsiktliga eller oavsiktliga fel i de administrativa rutinerna.

9 Leasing

Finansiering av lös egendom kan ske genom leasing. Leasing ska endast användas när det är ekonomiskt fördelaktigt jämfört med köp.

10 Relaterade dokument

- Borgensprinciper för Uppsala kommun
- Placeringsreglemente för förvaltade donationsstiftelser
- Finanspolicy för Uppsala kommunkoncern
- Delegationsordning för kommunstyrelsen

Bilaga 2.1 - Godkända instrument placeringar

Internbanken säkerställer vid placering att risken i tillgångarna är acceptabla ur ett koncernperspektiv.

Tillåtna värdepapper för placeringar är:

- Statsskuldväxlar
- Bankinlåning
- Certifikat
- Obligationer
- Aktiefonder
- Räntefonder
- Blandfonder
- Aktier.

Bilaga 2.2 - Godkända instrument upplåning

För finansiering får följande instrument användas:

- Reverslån
- Obligationslån
- Certifikatslån
- ECPlån (ECP = Europeiskt Certifikat Program)
- Repolån³.

Det är endast tillåtet att låna i utländsk valuta om alla flöden kopplande till finansieringen kurssäkras. Upplåning av lån i utländsk valuta som är konverterad till svenska kronor på ett sådant sätt att endast kassaflöden i SEK uppstår, är att betrakta som upplåning i svenska kronor.

³ Omfattar endast Uppsalahem AB

Bilaga 2.3 - Godkända motparter för finansiella kontrakt

Tillåtna motparter för att ingå finansiella kontrakt med, vid placeringar och valutaaffärer, är de motparter som uppfyller följande kriterier:

- Fondkommissionär/bank ska minst ha ett A som officiell kreditvärdering enligt Standard & Poor´s long-term rating.
- Övriga motparter vid finansiering/placering ska ha en officiell kreditvärdering som ej får understiga A enligt Standard & Poor´s long-term rating.

Bilaga 2.4 - Godkända motparter utlåning

Utlåning kan ske till interna och externa motparter.

Internt

Utlåning får ske från kommunen till kommunens majoritetsägda bolag. Syftet med intern utlåning är att samordna kommunkoncernens upplåning för att minimera den totala finansieringskostnaden. Denna utlåning ska göras på så sätt att ränterisk inte uppstår för kommunen.

Externt

Utlåning till externa motparter kan ske efter särskilt beslut i kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.

Utlåning till externa parter ska göras så att ränterisk ej uppstår för kommunen.

Bilaga 2.5 - Godkända derivat

Följande derivat är godkända som instrument för ränteriskhantering:

- FRA
- Ränteswap
- CAP – räntetak
- FLOOR – räntegolv
- Termin
- Option.

Derivatinstrument (optioner, terminer, FRA, ränte-och valutaswapar) är finansiella instrument vilkas värde eller pris baseras på värdet av ett underliggande värdepapper. Derivatinstrument får endast användas för lån i skuldportföljen eller för framtida lån.

Godkända instrument vid valutahantering är:

- Avista-affärer i valuta
- Valutatermin.